

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2023.19.27>

Юнін О. С.

доктор юридичних наук, професор.

перший проректор

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

<https://orcid.org/0000-0003-4846-2573>

ДОЗВІЛЬНО-ЛІЦЕНЗІЙНІ ПОСЛУГИ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Виклад основного матеріалу. Дозвільно-ліцензійні послуги, які надаються Національною поліцією України, є дуже важливими для виконання покладених на неї завдань. Ефективність виконання більшості завдань, передбачених статтею 2 Закону України «Про Національну поліцію», зокрема: охорона громадської безпеки та порядку; відстоювання та забезпечення прав людини, прав і свобод громадянина; надання (поліцейських) адміністративних послуг у межах повноважень, наданих законом[1].

Органи дозвільної системи, в першу чергу стосуються об'єктів, де вільне зберігання чи пересування зброї, зброї чи боєприпасів, щодо якої обмежено та/або які можуть становити загрозу життю та здоров'ю громадян, а також порушення правил може призвести до негативних наслідків, асоціюється з «потенційно небезпечною діяльністю». З іншого боку, забезпечення процедур реєстрації та ліцензування не є основною діяльністю поліції, а невід'ємною частиною послуг поліції. Від положень останнього залежить ефективність роботи Національної поліції України, імідж органів поліції, безпосередньо впливаючи на довіру громадян до органів поліції та оцінку їх ефективності щодо якості надання поліцейських послуг[1].

Систематичний процес удосконалення авторизації послуг і процедур авторизації неможливий без удосконалень на основі теоретичних розробок у визначених областях. Тому необхідно вивчити основні елементи

дозвільних послуг та створити сучасну науково-технічну та правову базу.

Якщо говорити з точки зору науки, то дане питання досить широко розглядається та вивчається багатьма науковцями в їх роботах, наприклад, публічні послуги в сфері ліцензійних, розглядалися С.І. Чаусовська[2], адміністративні послуги в дозвільній системі вивчалися С.Г. Брателем [3], З.Г. Гонтар, О.В. Закаленко[4], Д.А. Козачук, О.В. Кузьменко [5]. Якщо розглядати дане питання з точки зору дослідження ліцензійних послуг в діяльності Національною поліцією, то існують поодинокі дослідження присвячені сутності даного питання, наприклад, роботи Ю.З. Білої-Тюріної [6], або А.А. Гаркавенко [7].

24 лютого 2022 року Російська Федерація почала повномасштабне вторгнення на територію України. Зловмисники використовують різні види зброї, в тому числі заборонені, для навмисного руйнування критичної інфраструктури, а також об'єктів цивільної інфраструктури, таких як будинки, школи, лікарні, дитячі садки, музеї, театри тощо.

Як зазначили представники США на засіданні Ради Безпеки ООН 23 листопада 2022 року, ворог використовує насильство, тортури та депортацію, щоб спричинити душевні та фізичні страждання та завдати шкоди нашим громадянам. Масовані ракетні удари знищували енергетичну інфраструктуру України, позбавляючи людей світла, води та тепла, не тільки унеможлиблюючи гідне життя сотень тисяч громадян України,

але й руйнуючи економіку, унеможливаючи її та гальмуючи економічну діяльність [8].

Відповідно до чинного законодавства, воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [8].

Введення воєнного стану не тільки змінює звичайний перебіг життя та вводить певні обмеження, а й змінює порядок господарської діяльності та поведінку суб'єктів господарювання. Режим воєнного стану є одним із особливих режимів господарської діяльності, передбачених Господарським кодексом України.

Війна торкнулася всіх сфер суспільно-економічного життя, всі галузі економіки, зовнішня торгівля та інвестиції вимагають нових підходів у правовому регулюванні. Забезпечення належного правового регулювання господарської діяльності в умовах воєнного стану є фундаментальним для розбудови національної спроможності. Законодавець України прийняв низку постанов та було внесено низку зміни до законодавчих актів, які уточнюють особливості здійснення господарської діяльності в умовах воєнного стану.

Головним нормативно-правовим актом стала Постанова КМУ від 18 березня 2022 р. №314 «Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану» визначає механізм подання суб'єктами господарювання декларацій для

отримання дозволів та ліцензій в умовах воєнного стану. Відповідно до вказаної постанови у період воєнного стану суб'єкт господарювання набуває право на провадження господарської діяльності на підставі декларації про провадження господарської діяльності [9].

В подальшому, з урахуванням ситуації та для спрощення процедур, було удосконалено окремі питання провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану та прийнято Постанову Кабінету Міністрів України від 03.05.2022 № 535 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18 березня 2022 р. № 314». Ця постанова дозволяє отримувати дозвіл (дозвіл, ліцензію чи іншу публічну послугу) шляхом безкоштовного подання декларації до дозвільного органу, дозвільного органу чи суб'єкта надання публічних послуг (електронне видання) та з послугою з ведення господарської діяльності [10].

На теперішній час існує чіткий перелік аналізуючого змісту дозвільних послуг у сфері ліцензування об'єктів дозвільної системи у діяльності Національної поліції України. Тому далі, ми хочемо назвати вичерпний перелік адміністративних дозвільно-ліцензійних послуг, що надаються поліцейськими.

По-перше, хочемо назвати послугу по видачі документів дозвільного характеру, до них можна віднести саме дозволи та ліцензії. Дані документи засвідчують процедуру придбання, перевезення, зберігання, носіння об'єктів дозвільної системи. Тому саме у даної категорії є чіткий перелік та порядок їх отримання, строків дії та подальшого застосування.

По-друге, в дозвільно-ліцензійних послугах існує така категорія, як відкриття і подальша робота об'єктів дозвільної системи. Такими об'єктами можуть бути різні підприємства дозвільного характеру.

По-третє, потребує ліцензій й для перевезення надгабаритних, великовагових вантажів, а також документально оформленої згоди щодо маршрутів перевезення небезпечних

вантажів, виробництво та ремонт об'єктів дозвільної системи. Дана під категорія на теперішній час має досить актуальне і важливе місце, адже на теперішній час зброя, являє собою об'єкт, яким захищається наша країна та наша держава і вона потребує постійного нагляду та відповідності законодавства.

Наступною групою є послуги по виробництву спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж, надання послуг з охорони власності та громадян, провадження діяльності, пов'язаної з виробництвом, торгівлею піротехнічними засобами, провадження діяльності, пов'язаної з наданням послуг стрільбищами невійськового призначення та функціонування мисливських стендів.

Тому з вище вказаних послуг, що надаються органами Національної поліції України, впливають наступні їх об'єкти на які саме повинні здійснюватися вище вказані послуги, а саме вогнепальна зброя чи боєприпаси до неї, або інші об'єкти дозвільного характеру.

Тому узагальнивши, хочемо виділити, що предметом дозвільно-ліцензійних послуг виступають у діяльності органів Національної поліції України в першу чергу - це документи, копії, дублікати, переоформлені дозволи чи ліцензії, продовження їх дії тощо, тобто, іншими словами, документи, котрі мають чіткий не змінний зміст документів, але існують і навпаки, документи які можуть змінюватися частково, наприклад, зміна ліцензії чи дозволу стосовно іншої особи власника.

Забезпечення функціонування дозвільної системи в Україні регламентується низкою нормативно-правових актів, основними з яких є Положення про дозвільну систему, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 5762[11], та Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної та охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених

гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 р. № 622 [12].

Тому за допомогою цих двох нормативно-правових актів, хочемо чітко навести об'єкти дозвільної системи які підпорядковуються під діяльності органів Національної поліції України: 1) вогнепальна зброя, «яка призначена для ураження цілей снарядами, що одержують спрямований рух у стволі (за допомогою сили тиску газів, які утворюються в результаті згоряння металевого заряду) та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі, що знаходиться на визначеній відстані»[12], до видів вогнепальної зброї слід відносити: бойову вогнепальну зброю (для ураження людини та/або техніки); старовинну вогнепальну зброю (ту, що випущена до 1899 р.); несучасну зброю (копії старовинної вогнепальної зброї, вогнепальну зброю, яка знята з озброєння армії та виробництва, наявна в одиничних екземплярах або виготовлена як виставочний експонат); охолощену зброю (яка стріляє холостими патронами); нейтралізовану зброю (вона не придатна для стрільби, це – учбова, учбоворозрізна, музейна зброя та макети зброї); спортивну зброю (використовується під час спортивних тренувань і змагань); мисливську вогнепальну зброю («мисливські гвинтівки, карабіни та штуцери, гладкоствольні рушниці [12]; 2) боєприпаси (патрони до вогнепальної та пневматичної зброї, мисливський порох і капсулі); 3) Пневматична зброя (пістолети, револьвери, гвинтівки калібру «понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду»); 4) холодна зброя, яка своїми властивостями може спричинити небезпечні для життя ушкодження, або спричинити смерть; 5) основні та неосновні складові зброї, основними частинами зброї слід вважати елементи, без яких вона не може функціонувати (ствол, рама, казенна частина

тощо); 6) вибухові матеріали та засоби ініціювання; 7) сильнодіючі отруйні речовини I-II класів безпечності; 8) магазини, в яких здійснюється продаж зброї та боєприпасів до неї; 9) склади, сховища, приміщення для зберігання і використання вогнепальної, пневматичної, холодної зброї її складових чи боєприпасів до неї; 10) майстерні чи підприємства з ремонту чи виготовлення вогнепальної або пневматичної зброї, у тому числі і піротехнічні майстерні [12].

Під час дії правового режиму воєнного стану, на нашу думку, необхідно приділяти великої уваги і зусиль в перспективу удосконалення надання адміністративних послуг в сфері ліцензування об'єктами дозвільної системи органами Національної поліції України, а також відновлювати їх надання на деокупованих територіях, які постраждали від пов-

номасштабного вторгнення військ російської федерації. Тому на таких територіях потрібно в першу чергу, наприклад, удосконалювати та покращувати мережі мобільних центрів надання адміністративних послуг ліцензійно дозвільного характеру, налагодження праці на інтернет платформах для обслуговування віддалених територій, де з будь-яких причин не можливо здійснити обслуговування за зверненням власника зброї чи громадянина, який лише намагається отримати дозвіл на вогнепальну зброю.

Тому, на нашу думку, на таких територіях повинна діяти чітка співпраця органів Національної поліції України з військовими адміністраціями, для безпечного та швидкого надання адміністративних послуг в сфері дозвільної системи на деокупованих чи віддалених територіях.

Анотація

Розбудова правової держави потребує побудови партнерства між владою та громадянським суспільством. Орієнтація нації на людину, демократизм і служіння полягають у забезпеченні належних умов для задоволення індивідуальних потреб і реалізації законного загального блага. Надання державних послуг особам є важливим правовим інструментом для отримання, зміни або припинення прав та/або виконання обов'язків.

На початку повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України спричинило безліч тимчасових проблем та зупинки праці української системи надання адміністративних послуг, наприклад, це показувалось тим, що були закриті багато сервісних центрів надання послуг, переформатування та передислокація центрів надання адміністративних послуг за територіальним базуванням, але українська система не зламна і все поступово за допомогою суспільства, влади, захисту наших кордонів та безпеки Збройними силами України на фронті допомогло повернути все в норму та налагодити працю задля стабільної економіки держави. На сьогодні всі адміністративні сервісні центри надають широкий спектр адміністративних послуг та функціонують у штатних режимах.

У статті досліджено сутність та порядок надання дозвільно-ліцензійних послуг у діяльності Національної поліції під час дії правового режиму воєнного стану на території України, у зв'язку із вторгненням на національні українські землі військами російської федерації загарбницьким та кровопролитним методом, а також особливості їх надання при таких теперішніх тяжких умовах існування суспільства.

Ключові слова: адміністративні послуги, дозвільні послуги, ліцензування, дозвіл, ліцензія, зброя, дозвільна система, об'єкти дозвільної системи, Національна поліція.

Yunin O. S. Permitting and licensing services in the activities of the national police during martial law

Building a state governed by the rule of law requires building a partnership between the government and civil society. The nation's focus on people, democracy and service is to ensure proper conditions

for meeting individual needs and realizing the legitimate common good. The provision of public services to individuals is an important legal tool for obtaining, changing or terminating rights and/or fulfilling obligations.

At the beginning of the full-scale invasion of Ukraine by the Russian Federation, it caused many temporary problems and interruptions in the Ukrainian administrative service delivery system, for example, it was shown by the closure of many service centers, reformatting and relocation of administrative service centers by territorial location, but the Ukrainian system is not broken and gradually, with the help of society, the authorities, the protection of our borders and security by the Armed Forces of Ukraine at the front, it helped to return the service to the people. Today, all administrative service centers provide a wide range of administrative services and operate in regular mode.

The article investigates the essence and procedure for providing permitting and licensing services in the activities of the National Police during the legal regime of martial law on the territory of Ukraine, in connection with the invasion of national Ukrainian lands by the troops of the Russian Federation by the invasive and bloody method, as well as the peculiarities of their provision under such current difficult conditions of society.

Key words: administrative services, permitting services, weapons licensing, permit, license, permitting system, objects of the permitting system, police.

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Чаусовська С. І. Поняття публічних послуг та їх класифікація. Держава та регіони. Серія: Державне управління. 2017. № 1 (57). С. 102–108. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2017/20.pdf.
3. Братель С. Г. Природа та особливості адміністративних процедур. Visegrad Journal on Human Rights. 2014. № 2. С. 99–103. 7. Гонтар З. Г., Купчак М. Я., Харчук А. І. Адміністративне право : навч. посіб. Львів : СПОЛОМ, 2019. 172 с.
4. Закаленко О. В., Козачук Д. А., Осадчий А. Ю. Адміністративні процедури : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2019. 48 с.
5. Кузьменко О. В. Курс адміністративного процесу : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2012. 207 с.
6. Біла-Тюріна Ю. З. Ознаки поліцейських послуг та їх характеристики // Традиції та новації юридичної науки: минуле, сучасність, майбутнє : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 трав. 2017 р.) : у 2 т. / МОН України, Нац. ун-т «Одеська юридична академія», Півд. регіонал. центр Нац. акад. правових наук України. Одеса : Гельветика, 2017. Т. 2. С. 72–74.
7. Гаркавенко А. А. Адміністративна діяльність органів Національної поліції щодо відкриття та функціонування об'єктів дозвільної системи / А. А.Гаркавенко // Актуальні проблеми забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 25 жовтня 2019 р.). - Дніпро : ДДУВС, 2019. – С. 67-69. URL: <https://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4840/18.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
8. Про правовий режим воєнного стану : Закон України. Відомості Верховної Ради. 2015. № 28. ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
9. Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану : Постанова КМУ від 18 березня 2022 р. № 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-2022-%D0%BF#Text>.

10. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18 березня 2022 р. № 314 : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.05.2022 № 535. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/535-2022-%D0%BF#Text> .
11. Про затвердження Положення про дозвільну систему : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 № 576 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-п>
12. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових : Наказ МВС України від 21.08.1998 № 622 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98>
13. Громадська оцінка діяльності Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України //Козін В.В. Мороз Віта, Паршин Ю.В. , Богуславський М.Г.// *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022, випуск 7. С. 255-25
14. Public administration and the protection of private rights: questioning its recognition and application under Ukrainian law //О Brusakova, О Karmaza, V Vasylenko, V Moroz - *Ius Humani, Revista de Derecho*, 2022. *Журнал Ius Humani.Law Journal* Випуск 11(1) С. 29-41
15. Modern tools for preventing self-destructive and suicidal behavior of minors using information technology.// Moroz Vita// «*Philosophy, Economics and Law Review*». Volume 2, no. 1, 2022. 212-227